

SISEMINISTEERIUM

Hr Tanel Kiik
Sotsiaalministeerium

09.09.2020 nr 1-7/257-1

Siseministeeriumi täiendavad märkused
rahvatervishoiu seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud härra Kiik

Siseministeerium kooskõlastas rahvatervishoiu seaduse eelnõu märkustega. Siseministeeriumi 2. jaanuaril 2020. a edastatud kooskõlastuskirja 5. punktis oli ka järgmine märkus: „Eelnõu seletuskirja rakendusakti kavandis „Soolise ebakõla käsitlemise nõuded“ sätestatud regulatsioon arstliku ekspertiisikomisjoni otsuse andmiseks soo muutmise kohta peab kindlasti ka tulevikus seal reaalselt sisalduma, kuna see on perekonnaseisutoimingute seaduse § 49¹ lõike 1 alusel isiku soo andmete muutise aluseks rahvastikuregistris. Samuti peab reaalselt tulevikus eelpool nimetatud rakendusakt sisaldama eelnõu seletuskirja rakendusakti kavandis sätestatud regulatsiooni, mille kohaselt soo muutmise otsuse eelduseks on soolise ebakõla esinemine anamneesis vähemalt kaks aastat enne otsuse tegemist ning psühhiaatri otsus, mis välistab soolise ebakõla tingituse psüühikahäirest.“

Kehtiva määruse puhul lähtub arstlik ekspertiisikomisjon isiku soolise kuuluvuse ja soovahetuse otsuse tegemisel muuhulgas ka sellest, et soovahetuse taotlejal on transeksuaalne identiteet esinenud anamneesis vähemalt kaks aastat enne otsuse tegemist ning on olemas psühhiaatri otsus, mis välistab soovahetamise soovi tingituse psüühikahäirest ning geneetilise uuringuga on kinnitatud kromosomaalse ja gonaadisoos kokkulangevus. Seega soovahetuse taotlejale antakse arstliku ekspertiisikomisjoni otsus soo muutmise kohta vähemalt kahe aasta möödumisel arstlike toimingute ja ravi alustamisest. Seega kestab kogu soo muutmise protsess enne arstliku ekspertiisikomisjoni otsust, mis on aluseks isiku soo andmete muutmiseks rahvastikuregistris, vähemalt kaks aastat.

Sotsiaalministri uue määruse kavandis „Soolise ebakõla käsitlemise kord“ ei ole enam kõiki kehtivas määruses nimetatud soo muutmise tingimusi mainitud, vaid on öeldud, et komisjon teeb otsuse isiku soolise kuuluvuse ja soo muutmise kohta lähtudes psühhiaatri hinnangust, mis välistab soolise ebakõla tingituse psüühikahäirest. Seega kahe aastast nn ooteperioodi enam uues määruses nimetatud ei ole.

Siseministeeriumi rahvastikuministri valitsemisala on jätkuvalt seisukohal, et soo muutmine ei tohiks olla tehtud väga lihtsaks võimaluseks, millesse mõnel juhul kergekäeliselt suhtuda saaks, sest praktikas on olnud mitmeid juhtumeid, kus inimesed on oma algset sugu tagasi soovinud. Praegune nn kaheaastane ooteperiood aitab kaasa sellele, et sugu muutev inimene on ka pika ooteaja järel endas kindel, et ta oma sugu muuta soovib.

Olles suhelnud valdkondlike spetsialistidega, palun nimetatud kaheaastase ooteperioodi regulatsiooni ka edaspidi sätestada.

Samuti pean endiselt vajalikuks Eesti Bioetika Nõukogu ja Eesti Kirikute Nõukogu arvamust soo muutmise regulatsiooni muudatusele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Riina Solman
rahvastikuminister

Annika Nõmmik Aydin 6125184
annika.nommikaydin@siseministeerium.ee